

Õe roll Viljandi haigla psühhiaatriakliiniku ravikeskuses

Kaia Sammasto

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Õde roll alkoravi meeskonnas

Esmakohtumine

Õde kohtub kliendiga **3 päeva jooksul**, kui klient annab teada soovist pöörduda vastuvõtule.

Esmasel hindamisel on oluline **kontakti loomine, aktiivne kuulamine ja empaatia**, mis on edasise koostöö aluseks.

Toimub **struktureeritud vestlus**, kus õde hindab sõltuvuse raskuse ja kaardistab kliendi poolt antava info.

Üldanamnees

Sotsiaalmajanduslik toimetulek

Üldine: <hädas/rahulolematu/piisav/hea>

Elamistingimused: <stabiilne eluase/sots pind/puudub>

Majanduslik: <enda sissetulek/palk/pension/ülalpeetav>

Perekond: <abielus, elukaaslane, vanemad, lapsed>

Hooldus: <Vajab(mis osas)/Ei vaja>

- Hindan koos kliendiga sotsiaaltöötaja kaasamise vajalikkust.

Tervise probleemide hindamine

Haigused: <Diagnoosid>

Ravimid: <Kas ja mida võtab?>

Psüühikahäired: <Kas on varem pöördunud vaimse tervise spetsialist poole?>

Alkoholismi ravi: <Kas on varem ravinud? Jah/Ei>

Kaebused: <Mille üle ise kaebab?>

Meeleolu, ärevus, uneprobleemid,: <Kas normis või EEK>

Vajadusel -

EEK-2: DEP (>11), ÜÄR (>11), PAF (>6), SÄR (>3), AST (>8), INS (>6).

Alkoholi tarvitamise muster

Millal viimati tarvitas ja kui palju: <aeg/kogus>

Kogused/tolerants: <Tüüpilised kogused>

Mõju igapäevaeluga toimetulekule: <Jah/Ei + kirjeldus>

Tsüklid: <Jah/Ei (kui pikalt)>

Okserefleks: <Jah/Ei>

Peaparandus: <Jah/Ei>

Planeeritud või impulsiivne:

Funktsioon: <Miks joob?>

Positiivsed mõjurid/võimalused: <Mis mõjub
positiivselt/mis on seni aidanud/mida ise tahab?>

Test alkoholi tarvitamise hindamiseks: **AUDIT**

+ võõrutuse korral **CIWA** võõrutusseisundi hindamiseks.

Vajadusel psühhiaatri konsultatsioon! Kerge ja mõõduka sõltuvuse ravi võib toimuda ambulatoorselt, kui on tagatud regulaarsed visiidid ja toetav kodune keskkond.

Vajadusel ka järgmised testid:

MoCa: kognitiivsete võimete hindamiseks;

Tarvitamise soovi/tungi hindamise test
(ainult siis, kui on 1 nädal kaine olnud).

→ **Sõltuvuse/kuritarvitamise raskus (hinnanguline):**

<Madal/keskmine/raske>

Piirangud:

Kaardistades selgub, kui suur on üldse kliendi ressursid oma probleemiga tegeleda. Vajalik üle vaadata ka kliendi tugi- ja sotsiaalsõrgustik.

Eesmärk: <Mis on tema enda eesmärk?>

Õde annab tagasisidet alkoholi probleemi tõsiduse kohta, selgitab tervislikke eluviise (toitumine, puhkamine, liikumine jne). Lühisekkumisel on oluline kliendi **empaatiline kuulamine, julgustamine vastutuse võtmiseks ja elumuutuste tegemiseks**. See tagab usaldusliku suhte, mis on ravi alus.

Ravivõimaluste tutvustus:

Õde tutvustab ja selgitab kliendile koostöövõimalusi ning meie poolt pakutavate teenuste sisu.

Pakun kliendile individuaalseid nõustamisi õe vastuvõttudele (alkopäeviku pidamine ja selle analüüsimine, eesmärkide seadmine, motivatsiooniga tegelemine jne.) Lisaks ka psühho- ja pereteraapia võimalused (psühholoogi poolt).

Samuti pakun võimalust osaleda psühhohariduslikes gruppides, mis on mõeldud ka lähedastele ja kus käsitletakse psühholoogide poolt alkoholi ja sõltuvusega seotud teemasid:

*Kaassõltuvus

*Peresüsteemi mõju

*Toimetulek kaotustundega

*Sõltuvuse mudel

*Alkoholism kui haigus

*Alko ja emotsioonid

Täishindamisele suunan kliendi siis, kui AUDIT skoor on üle 16 ning alkoholi tarvitamise muster näitab kahjustavat käitumist tervise suhtes, samuti vereanalüüside näitajad on normist kõrgemad või esineb psühhiaatriline probleem.

Ravisoodumus/motivatsioon: <Olematu/madal/piisav/kõrge>

Suhtluskord: <Telefon, SMS, lähedaste, sotsioloog vms kaasamine>

Teen kliendiga vestlusest kokkuvõtte ning annan nõu, mida järgmise sammuna teha saab.

Õde roll ravimeeskonnas.

SA Viljandi Haigla alkokabineti meeskonnas osaleb õde juhtumianalüüside aruteludes, mis toimuvad kogu meeskonnaga üle nädala.

Õde esmane roll on olla aktiivne kuulaja, klienti toetav ja julgustav abiline sellel raskel teel. Õde...

- *hindab terviseseisundit
- *jagab raviminfot, jälgib kõrvaltoimeid
- *võtab vajadusel analüüse
- *viib läbi patsiendi õpetust, nõustamist, alkopäeviku täitmise õpetust ja selle analüüsimist
- *viib läbi teste
- *nõustab lähedasi
- *motiveerib klienti tervislikke eluviise valima, säilitama
- *vajadusel suunab teiste spetsialistide juurde

Õel on väga vastutusrikas roll, kuna temast sõltub kliendi edasine koostöö ravimeeskonnaga.

TÄNAN!

